Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri

Økologiplan Danmark

Sammen om mere økologi

Kort version

HANEGAL
RENT ØKOLOGISK
HANEGAL
RENT ØKOLOGISK

Forord

Økologien er gået fra at være biodynamisk idealisme i små butikker til i dag at være en naturlig del af supermarkedernes udbud.

Den udvikling er ikke sket af sig selv. Den er resultatet af, at fremsynede landmænd, organisationer og politikere er gået sammen om at gøre Danmark til verdens stærkeste økologiland. Det skal vi også gøre i fremtiden.

Med Økologiplan Danmark styrker og samler regeringen derfor indsatsen for dansk økologi.

Målet er at fordoble det økologiske areal frem mod 2020 i forhold til 2007. Det er en stor ambition, som kun kan blive til virkelighed, hvis hele Danmark står sammen om økologien.

Regeringen vil lade det offentlige gå forrest. Derfor øger vi omlægningen af statens arealer til økologisk drift og fortsætter indsatsen for økologisk omstilling af vores offentlige køkkener, som hver dag står for 800.000 måltider.

Vi styrker økologien i folkeskolen og på landbrugsuddannelsen. Vi målretter forskningen i nye økologiske løsninger og giver plads til nye eksperimenter. Og vi investerer i eksportfremstød og oplysning, som skal øge salget af dansk økologi både herhjemme og i resten af verden.

Aldrig har der været efterspurgt, solgt og eksporteret så mange økologiske fødevarer. Den økologiske omsætning udgør i dag 8 pct. af det samlede fødevaresalg. Det er den største andel i verden, og tallet er stigende. Og siden 2007 er værdien af den samlede økologiske fødevareeksport steget med 228 pct.

Med det røde Ø-mærke skabte vi en forskel, der kan mærkes. Nu går vi sammen om at udnytte, udvikle og udvide vores økologiske styrkeposition til gavn for naturen, dyrene og fremtidens generationer.

Fødevareminister Dan Jørgensen

1.0 En forstærket eksportindsats

Danske økologiske fødevarer giver i dag adgang til nye og vigtige vækstmarkeder, og de muligheder skal udnyttes. Derfor vil regeringen styrke økologieksporten.

Sådan vil regeringen fremme eksporten:

Eksportaktiviteter

- Regeringen afsætter 34 mio. kr. i perioden 2015-2018 til styrket eksport.

Nye eksportmarkeder

- Regeringen styrker samarbejdet med ambassader og i dialogforum for økologieksport.
- Fødevareministeren deltager i eksportfremstød og messer for økologi.
- Regeringen styrker dialogen med myndigheder på eksportmarkeder med stort markedspotentiale, hvor det vurderes omkostningseffektivt, og hvor erhvervet har kapacitet til at udnytte det.
- Regeringen arbejder for at lette eksport af danske økologiske produkter til Kina.
- NaturErhvervstyrelsen ansætter en eksportkoordinator, som bl.a. skal fremme eksport af økologiske fødevarer.

Regeringen opfordrer erhvervet til:

- At søge støtte under EU's salgsfremmeordning til at udbygge eksportindsatsen med fremstød for afsætning af økologiske fødevarer på lovende eksportmarkeder.

2.0 Mere økologi på menuen i Danmark

Salget af økologi i Danmark stiger år for år, men potentialet er stadig stort. Derfor vil regeringen styrke den hjemlige efterspørgsel.

Sådan vil regeringen styrke afsætningen i Danmark:

Afsætningsfremme

- Regeringen afsætter 25 mio. kr. i perioden 2015-2018 til afsætningsfremme på hjemmemarkedet.
- Regeringen arbejder for en forenkling af EU-økologiforordningens kontrolkrav, så bl.a. bager- og slagterafdelinger i supermarkeder får lettere ved at anvende økologiske råvarer.

Sådan vil regeringen fremme den økologiske køkkenomstilling:

Køkkenprojekter

- Regeringen afsætter 58 mio. kr. i perioden 2015-2018 til økologisk omstilling af offentlige køkkener.
- Regeringen rådgiver offentlige institutioner, der vil omlægge deres køkkener til økologi.

Fødevareindkøb

- Regeringen afsætter 12 mio. kr. i perioden 2015-2016 til rådgivning og viden til indkøbere, udbuds- og køkkenansvarlige.
- Regeringen fortsætter via indsatsen Kloge Fødevareindkøb dialogen med Statens og Kommunernes Indkøbs Service (SKI) for at sikre flere økologiske fødevareindkøb.
- Regeringen vil gå i dialog med Partnerskab for offentlige grønne indkøb om fastsættelse af nye mål for indkøb af økologiske fødevarer i partnerskabets kommuner og regioner.

Økologiske spisemærker

- Regeringen øger samarbejdet med erhvervet og andre parter for at udbrede det økologiske spisemærke.

3.0 Sammen om mere økologi

Danmarks økologiindsats er spredt ud på mange offentlige aktører. Nu styrker regeringen indsatsen ved at samle kræfterne om økologien.

Sådan vil regeringen fremme økologien på tværs af ministerierne:

- Fødevareministeriet koordinerer et tværministerielt samarbejde, der bl.a. skal se på, hvordan økologien kan fremmes i forskellige sektorpolitikker.

Ministeriernes arealer og bespisning

- Regeringen styrker samarbejdet mellem myndigheder om omlægning af offentlige arealer og kantiner.
- Forsvarsministeriet iværksætter et pilotprojekt som et led i mere økologiske kantiner.
- Fødevareministeriet opgør årligt statens andel af økologiske arealer.
- Sundhedsministeriet går i dialog med Regionerne om mulighederne for at øge andelen af økologi i hospitalskantiner.

Mere økologi i landbrugsuddannelsen

- Regeringen går i dialog med landbrugsuddannelsens faglige udvalg om yderligere at prioritere økologi i uddannelsen.

Private fonde og økologi

- Fødevareministeriet stiller viden og erfaringer til rådighed for almennyttige fondes arbejde med økologi.

Sådan vil regeringen fremme økologi i kommunerne:

- Regeringen afholder en workshop med kommunerne om et økologipartnerskab.
- Fødevareministeriet fremlægger årligt elektronisk kortmateriale over alle økologiske marker.
- Fødevareministeriet får Aarhus Universitet til at kortlægge økologiens udstrækning og potentiale i forbindelse med beskyttelse af drikkevand.

- Regeringen fortsætter den højere tilskudssats til uddelingen af økologisk skolefrugt og -grønt.
- Regeringen ser på muligheden for at få flere aktiviteter målrettet økologi på skoler, der modtager tilskud til økologisk frugt og grønt.
- Regeringen vil fremme, at flere skoler arbejder med økologi ved at formidle undervisnings- og inspirationsmaterialer om bl.a. økologi og bæredygtighed.

Regeringen opfordrer til:

- At kommunerne fortsætter indsatsen for mere økologi på de kommunale arealer, i de offentlige køkkener samt i undervisningen.
- At skolerne indtænker økologien i undervisningen, fx ved økologisk dyrkning af skolehaver, besøg på økologiske landbrug, ved at sætte fokus på økologi i skolekøkkenet eller ved undersøgelse og sammenligning af konventionelle og økologiske produktionsformer.

Sådan vil regeringen arbejde for økologien i EU:

- Regeringen arbejder for, at det ikke bliver vanskeligere at have økologisk produktion, og for at fleksibiliteten bevares på centrale områder.
- Regeringen arbejder for at opnå en større grad af harmonisering i EU-reglerne.
- Regeringen arbejder for, at der indføres natur- og klimakrav i EU-reglerne.
- Regeringen arbejder for, at dyrevelfærden styrkes i EU-reglerne.
- Regeringen arbejder for, at der indføres krav til emballagen til økologiske fødevarer.
- Regeringen arbejder for en stærk kontrol med økologiske produkter og for enkle kontrolkrav for økologiske detailvirksomheder.
- Regeringen arbejder for, at Kommissionen iværksætter oplysningskampagner om det europæiske økologilogo både i og uden for EU.
- Regeringen arbejder for, at Kommissionen faciliterer øget markedsadgang til tredjelande for økologiske produkter, også når der forhandles frihandelsaftaler.

4.0 Udvikling af erhvervet

Ny teknologi og nye idéer er nødvendige, hvis økologien fortsat skal vokse. Derfor støtter regeringen økologierhvervet med midler til kompetenceudvikling og investering i nye teknologier.

Sådan vil regeringen støtte økologiske producenter:

Økologifremmeordningen

- Regeringen afsætter 12 mio. kr. i 2015 til generelle uddannelses- og kompetenceudviklingsaktiviteter.

Økologisk investeringsstøtte

- Regeringen afsætter i alt 40 mio. kr. i 2015 til investeringer målrettet økologisk landbrugsproduktion.

Sådan vil regeringen understøtte Økologisk Fødevarerådgivning og lokal grøn afsætning:

Økologisk Fødevarerådgivning

- Regeringen afsætter 10 mio. kr. i perioden 2015-2016 til Økologisk Fødevarerådgivning.

Lokal grøn afsætning

- Regeringen afsætter 8 mio. kr. i perioden 2015-2016 til projekter, der fremmer lokal afsætning og udvikling af fødevarer.

Sådan vil regeringen videreudvikle den økologiske sektor:

- Regeringen afsætter i 2015 25 mio. kr. under Danmarks Innovationsfond til forskning i økologi.
- Regeringen anvender 30 mio. kr. i 2015 til økologiforskningen i regi af Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram og Internationalt Forskningscenter for økologisk jordbrug.
- Regeringen anvender Fødevareministeriets myndighedsaftaler med universiteterne for bl.a. at løse udfordringer i økologien.
- Regeringen iværksætter en ny videnssyntese om økologiens samfundseffekter.

5.0 Flere og grønnere økologer

Der skal fart på omlægningen af landbrugsjord til økologi, hvis målet om en fordobling af arealet skal nås i 2020. Derfor vil regeringen styrke både udvikling og omlægning, og arbejde med alternative ejer- og driftsformer.

Sådan vil regeringen fremme økologiudviklingen:

Omlægning, fastholdelse, bæredygtighed og eksperimenterende økologi

- Regeringen afsætter 27 mio. kr. i perioden 2015-2018 til flere omlægnings-, fastholdelses- og bæredygtighedstjek samt tilskud til eksperimenterende økologiprojekter.
- Regeringen afsætter årligt 10 mio. kr. til at styrke udviklingsmuligheder og konkurrenceevne for økologisk landbrug gennem Fonden for Økologisk Landbrug.
- Regeringen vil arbejde for at afsætte yderligere 5 mio. kr. årligt fra 2016 til særligt prioriterede økologiprojekter finansieret via landbrugets fonde.

Sådan vil regeringen fremme det økologiske areal via arealtilskud:

- Regeringen indfører en målrettet tilskudsmodel i form af ordningen Økologisk Arealtilskud med et basistilskud på 870 kr. pr. hektar om året.
- Regeringen viderefører et tillæg til Økologisk Arealtilskud for arealer under omlægning til økologi i de første 2 år på 1.200 kr. pr. hektar om året.

Generel tilskudsvejledning

- Regeringen styrker informationen om tilskud til økologi i 2015.

Sådan vil regeringen arbejde med alternative ejer- og driftsformer:

- Regeringen nedsætter en arbejdsgruppe med deltagere fra myndighederne, erhvervet, pengeinstitutter, forskere og andre relevante aktører, som skal følge eksisterende projekter og identificere barrierer for etablering af nye ejer- og driftsformer.

6.0 Styrket økologisk produktion

Økologisk landbrug har højere produktionsomkostninger og er ofte forbundet med flere udfordringer end konventionelt landbrug. Derfor vil regeringen hjælpe de dele af den økologiske sektor, som er særligt udfordret og samtidig give dem bedre gødnings- og fodermuligheder.

Sådan vil regeringen støtte plante-, frugt- og bærproduktion:

- Regeringen indfører fra 2015 et tillæg på 500 kr. pr. hektar om året til økologiske arealer med reduceret kvælstofanvendelse.
- Regeringen indfører fra 2015 et tillæg på 4.000 kr. pr. hektar om året til økologiske arealer med frugt og bær.

Bedre bekæmpelse af skadegørere

- Regeringen har afsat 1,2 mio. kr. i 2015 til at fremme godkendelsesansøgninger eller yde refusion for en del af gebyret for godkendelse af alternative sprøjtemidler.
- Regeringen arbejder for, at flere naturlige stoffer optages på EU's økologiforordnings positivliste og dermed godkendes til at bekæmpe skadegørere på økologiske marker.
- Miljøministeriet gennemfører i 2015 en ændring i reglerne, som vil medføre, at visse sprøjtemidler, der kan anvendes i økologisk jordbrug, undtages fra kravet om sprøjtecertifikat.

Sådan vil regeringen forbedre recirkulering af næringsstoffer:

- Regeringen nedsætter en arbejdsgruppe, så myndigheder, erhverv og organisationer kan arbejde sammen om at øge økologers adgang til plantenæringsstoffer, herunder særligt fra kildesorteret husholdningsaffald og organisk affald fra servicesektoren.
- Regeringen får afdækket muligheden for tilbageførsel af næringsstoffer til økologien.
- Regeringen vil i forbindelse med ressourcestrategien se nærmere på, hvordan næringsstoffer, herunder fosfor, i det organiske affald kan udnyttes bedre i økologien.

- Regeringen vil arbejde for recirkulering af næringsstoffer udvundet fra bl.a. byernes spildevand, så de kan genanvendes i fx økologisk produktion.

Sådan vil regeringen fremme udviklingen af økologisk proteinfoder:

- Regeringen sikrer fortsat dansk deltagelse i PPP-projektet i perioden 2015-17.
- Regeringen afsætter i 2015 5 mio. kr. til økologisk sortsudvikling og sortafprøvning under Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram.

Sådan vil regeringen fremme udvikling af den økologiske svineproduktion:

- Regeringen afsætter i 2015 4 mio. kr. til udvikling af økologisk svineproduktion.
- Regeringen igangsætter i 2015 et udvalgsarbejde, som bl.a. skal fremme avl, produktionssystemer og afsætning.
- Miljøministeriet vil understøtte en smidig godkendelse af særlige staldsystemer for økologer til reduktion af ammoniakfordampningen og af opdrætssystemer til reduktion af næringsstofudvaskning fra folde.

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri

ISBN: 978-87-7120-629-6 · Design: Clienti · Januar 2015
Foto: Colourbox, Shutterstock, Istockphoto, Karin Møller-Olsen

**Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri**

Slotsholmsgade 12
1216 København K
Tlf. 33 92 33 01
fvm@fvm.dk
www.fvm.dk